

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**7 Nisan 2020
Salı**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

7 Nisan 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Diyanet İşleri Başkanlığınca Düzenlenen Eğitim Faaliyetlerinde Uygulanacak Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 2378)

YÖNETMELİKLER

- Ceza İnfaz Kurumları Personeli ile Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Öğrencilerinin Kıyafet Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Afyon Kocatepe Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Atatürk Üniversitesi Doğu Anadolu Yüksek Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Limon İhracatına İlişkin Tebliğ (İhracat: 2020/7)

Hammadde ithalatı yeniden geriledi

Sanayi üretiminin yönünü işaret eden göstergelerden biri sayılan hammadde ithalatı, aylık bazda 2020'nin ilk çeyreğinde baz etkisi nedeniyle yüksek çıkması gerekirken mart ayında ithalatı yüzde 1.05 oranında geriledi.

07 Nisan 2020

Mehmet KAYA

ANKARA - Türkiye'nin yüksek miktarda hammadde bağımlılığı nedeniyle, sanayi üretiminin yönünü işaret eden göstergelerden biri sayılan hammadde ithalatı, 2019'un son çeyreğindeki toparlanmasının ardından 2020'ye de zayıf girdi. Türkiye'nin büyümesi 2019'da 2018'in altında seyretmişti. Aylık bazda hammadde ithalatı 2019'un son çeyreğine kadar, ekonominin bu yönelimine paralel olarak gerileme gösterdi. Son çeyrekte toparlanma da hammadde ithalatına yansdı.

Aylık bazda 2020'nin ilk çeyreğinde sanayi üretiminde toparlanmanın devamı beklense de COVID-19 salgının etkisinin hızla görülmesi dikkat çekti. Türkiye'nin en fazla hammadde ve aramalı tedarikçisi Çin'de yaşanan sorunların etkisi Mart ayında kendisini hissettirdi ve baz etkisi nedeniyle yüksek çıkması gereken hammadde ithalatı yüzde 1.05 oranında geriledi.

Ticaret Bakanlığı bültenine göre 2020 Mart ayında ara mal ithalatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 1.05 azalarak 14 milyar 167 milyon dolar oldu. Aramalı ithalatı, yatırım, diğer ve tüketim malları ithalatında gerileyen tek kalem olarak gerçekleşti. Buna karşılık yine de 2020'nin ilk çeyreği toplamına bakıldığında COVID-19 salgınının etkisi öncesi toparlanmanın işaretleri görüldü. Ocak-Mart döneminde hammadde ithalatı bir önceki yıl aynı döneme göre yüzde 8.03 artarak 42 milyar 604 milyon \$ düzeyine geldi.

Bu arada, 2019 sonunda başlayan yatırım malları ithalatının 2020'nin ilk aylarında baz etkisine rağmen düşüşü, Mart ayındaki güçlü seyir ile de ilk çeyrekte artıya geçmesi dikkat çekti. Ocak ve şubat aylarında düşen yatırım malları ithalatı, Mart ayında bir önceki yıla göre yüzde 23'e yakın artarak 2 milyar 556 milyon dolar oldu. Ocak-Mart döneminde de bir önceki yıl aynı döneme göre yüzde 17 artarak 7 milyar 42 milyon dolar seviyesine ulaştı.

Takip eden aylarda da aylık bazda hammadde, yatırım malları ve tüketim mallarında da düşüşün sürmesi bekleniyor.

Hammadde ithalatı tutarının önceki yıla göre değişimi

		2019/ 2018	2020/ 2019
Ocak	Y	3.45	-19.7
	H	-3.05	-9.4
Şubat	Y	-14.07	-6.7
	H	-17.47	10.8
Mart	Y	-27.31	22.8
	H	-13.53	-1.05
Nisan	Y	-27.3	
	H	-9.82	
Mayıs	Y	-24.74	
	H	-17.37	
Haziran	Y	-26.93	
	H	-18.95	
Temmuz	Y	-3.65	
	H	-8.01	
Ağustos	Y	-10.8	
	H	2.58	
Eylül	Y	-2.49	
	H	-1.28	
Ekim	Y	14.68	
	H	9.68	
Kasım	Y	7.86	
	H	11.14	
Aralık	Y	14.69	
	H	9.14	

Y: Yatırım malları - H:Hammadde

Türkiye'de can kaybı 649'a, vaka sayısı 30 bin 217'ye yükseldi

Türkiye'de koronavirüsten can kaybı 649, vaka sayısı 30 bin 217 oldu.

06 Nisan 2020

Sağlık Bakanlığı, son 24 saatte 3 bin 148 kişiye Covid-19 tanısı konulduğunu, 75 kişinin hayatını kaybettiğini, toplam vakanın 30 bin 217'ye, can kaybınının 649'a yükseldiğini bildirdi.

Bakanlığın internet sitesinde yer alan "Türkiye Günlük Koronavirüs Tablosu"nun güncel verilerini, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca da Twitter hesabından paylaştı.

Tabloya göre, toplam test sayısı 202 bin 845, toplam vaka sayısı 30 bin 217, toplam vefat sayısı 649, toplam yoğun bakım hasta sayısı 1415, toplam entübe hasta sayısı 966, toplam iyileşen hasta sayısı 1326 oldu.

Bugünkü test sayısı 21 bin 400, vaka sayısı 3 bin 148, iyileşen hasta sayısı 284, vefat sayısı ise 75 olarak kayıtlara geçti.

"Virüs gücünü temas ortamından alıyor"

Öte yandan Bakan Koca, günlük test sayısının yakın zamanda 30 bini bulacağını belirtti.

İyileşen hasta sayısındaki artış hızının da devam ettiğini vurgulayan Koca, "Artan test sayısına göre vaka sayısındaki artış düşük seyrediyor. Virüs gücünü temas ortamından alıyor. Virüse bu fırsatı tanımayalım, evde kalalım." değerlendirmesinde bulundu.

Piyasalardaki iyimserlik sürüyor

Koronavirüs vakalarının sayısında artış hızının yavaşlaması piyasalardaki iyimser havayı desteklemeye devam ediyor. Dolarının küresel piyasalarda güçlenmesiyle yükselişe geçen dolar/TL kuru dün gece 6,80'in kıyısından döndü.

07 Nisan 2020

Koronavirüs vaka sayılarında artış hızının yavaşladığı ve salgın yayılım hızının zirveden döndüğüne yönelik algıların desteklediği hisse senedi piyasalarındaki iyimserlik sürüyor. ABD borsaları dün yüzde 7'leri bulan artışla kapanırken; bu sabah saatlerinde Asya borsalarında da artılar söz konusu.

ABD vadeliileri ise borsaların dün sert yükselişle kapanması sonrası hafifi satıcılı seyrediyor.

Dolar/TL kuru 6,80'in kıyısından döndü

Küresel piyasalarda güçlenen doların etkisiyle yurt içinde de dolar/TL kuru yükselişini sürdürüyor. Dün gece 6,80 seviyelerine dayanan dolar/TL kuru, bu sabaha 6,77'den başladı. Kur dün gece yarısı 2018 Ağustos ayından bu yana gördüğü en yüksek seviye olan 6,7925'i gördü.

Altın son 1 ayın zirvesinden döndü

Uluslararası piyasalarda altın fiyatları, dün yaşanan güçlü yükselişin ardından gördüğü son 1 ayın en yüksek seviyelerinden hafif geri geldi. Spot altın fiyatı erken saatlerde 1677,16 dolar/ons seviyesine kadar yükselişin ardından şu sıralarda 1658,19 dolar/ons seviyesinden işlem görüyor.

Analistler, altın fiyatlarında bir geri çekilmenin beklenen bir durum olduğunu, ABD Doları'nın güçlenmesinin de altın üzerinde baskı yarattığını ifade ediyorlar.

Petrolde yükselişler yüzde 3'ü geçti

OPEC+ üyelerinin üretimin en az 10 milyon varil/gün kısılmasını görüşmek üzere perşembe günü toplanacakları yönündeki açıklamalar uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarını yukarı çekmeye devam ediyor.

ABD'nin katılımı olmadan OPEC+'nın üretim kısıntısı üzerinde anlaşamayacakları endişeleri olsa da, ABD, Norveç, Kanada, Brezilya gibi ülkeleri de destek vermeleri halinde üretim kısıntısının 15 milyon varil/güne çıkacağı değerlendirilmeleri yatırımcıların şu an için endişeleri bir tarafa koymalarını sağlıyor.

ICE'de şu sıralarda Brent petrolü güne göre 99 cent artışla 34,04 dolar/varil seviyesinden işlem görüyor. NYMEX'de Batı Teksas petrolü de 89 cent artışla 26,97 dolar/varil seviyesinde.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: İstanbul'da iki salgın hastanesi yapılacak

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Atatürk Havalimanı alanında bin hastanelik plan proje çalışması devam ediyor. Sancaktepe'de 1000 odalık hastaneyi yapıyoruz. 45 gün içinde bitireceğiz" açıklamasında bulundu.

06 Nisan 2020

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, kesinlikle para ile maske satışının yasak olduğunu belirterek, "Marketlerde verilen maskeler de ücretsizdir. Salgın bitene kadar vatandaşlarımızın tamamına yetecek maske stokumuz ve üretim planlamamız vardır. Devlet olarak tüm vatandaşlarımıza ücretsiz şekilde maske ulaştırmakta kararlıyız." dedi.

Erdoğan, Tarabya'daki Huber Köşkü'nden video konferans yöntemiyle düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'nin toplantısının ardından yaptığı açıklamada, kabinenin 26. toplantısını az önce tamamladıklarını, bu toplantıda koronavirüs salgınıyla ilgili özellikle ekonomik gelişmeleri ve güvenlik konularını değerlendirdiklerini söyledi.

Covid-19 hastalığı ile mücadele kapsamında gereken tedbirleri peyderpey aldıklarını aktaran Erdoğan, son olarak 30 büyükşehir ile Zonguldak iline araç giriş çıkışını belli istisnalar haricinde durdurduklarını hatırlattı.

Sokağa çıkma sınırlandırmasını 65 yaş üstünün yanı sıra 20 yaş altı gençleri ve çocukları kapsayacak şekilde genişlettiklerini belirten Erdoğan, pazar yerleri ve marketler gibi halkın toplu olarak bulunduğu mekanlarda maske takılmasını zorunlu hale getirdiklerini, bunun yanında pazar yerlerinde tahtalar arasındaki ayrılıklar

konusunu ise hassasiyetle ele aldıklarını, bu konularda valiliklerin bu süreci çok daha yakından takip edeceklerini ifade etti.

Erdoğan, valiliklerin PTT ve e-devlet aracılığıyla talep eden tüm vatandaşlara ücretsiz maske dağıtımına başladığını ve devam edeceğini dile getiren Erdoğan, "Kesinlikle para ile maske satışı yasaktır. Marketlerde verilen maskeler de ücretsizdir. Salgın bitene kadar vatandaşlarımızın tamamına yetecek maske stokumuz ve üretim planlamamız vardır. Devlet olarak tüm vatandaşlarımıza ücretsiz şekilde maske ulaştırmakta kararlıyız. Ayrıca evlerinden dışarı çıkmak zorunda kalan vatandaşlarımızın, 3 adım veya 2 metreden daha yakın mesafede bulunmamalarını istiyoruz. Özellikle sosyal mesafeye çok çok dikkat etmeliyiz." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, her şehirde bulunan İl Hıfzısıhha Kurulları ile uygulamaların yürütülmesinden sorumlu İl Pandemi Kurulları'nın ihtiyaca göre gerekirse ilave tedbirler de geliştirebildiklerini aktararak, şöyle devam etti:

"Hastalığı yayma tehlikesi olan bina, sokak, cadde, köy, mahalle, belde ve hatta ilçe düzeyindeki kimi yerleri tümüyle karantinaya alıyoruz. Evlerinde kalmalarını rica ettiğimiz 65 yaş üstü vatandaşlarımız ile kronik hastalığı olanların ihtiyaçları için Türkiye'nin her yerinde Vefa Sosyal Destek Grupları oluşturduk ki valiliklerimizin kontrolü altındadır. Bu ekipler aracılığıyla şimdiye kadar 65 yaş üstü veya kronik rahatsızlığı olan 1 milyon 320 bin vatandaşımızın temel ihtiyaçlarıyla ilgili taleplerini yerine getirdik.

İlk, orta ve yüksek öğrenim öğrencilerimizin eğitimlerini internet ve televizyon yoluyla yürüterek bu dönemi değerlendirmelerini temin ediyoruz. Çalışan ve görevli olanlar dışındaki tüm vatandaşlarımızın evlerinde kalmalarını sağlayarak, insan hareketliliğini asgari düzeye indirmekte kararlıyız. Böylece önce virüsün yayılma hızını durdurmak sonra da getirmek suretiyle inşallah bu musibetten tamamen kurtulacağız."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, test sayısında günlük 20 bini geçerek hastaları tespit ve virüsün yayılmasını engelleme konusunda önemli bir eşiğin daha aşıldığını ifade ederek, "Hastanelerimizde teşhis ve tedavi konusunda herhangi bir sıkıntımız yoktur. Şu ana kadar hem sağlık hizmetleri hem gıda ve temizlik malzemeleri tedariki hem de kamu güvenliği bakımından hamdolsun kayda değer bir meseleyle karşılaşmadık." diye konuştu.

Erdoğan, yoğun bir çalışmayla Yeşilköy Atatürk Havalimanı alanında bin yataklı bir hastanenin plan-proje çalışmasının şu anda hızla devam ettiğini, aynı şekilde Sancaktepe'de de yine bin yataklı bir hastane yaptıklarını belirterek, "Bunları süratle, şöyle 45 gün içerisinde bitireceğiz ve buraları da tamamıyla insanımızın, halkımızın hizmetine sunacağız." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ortaya çıkan her gelişmenin karşısındaki tehdidin büyüklüğünü ve aldıkları tedbirlere uyulmasının ne kadar gerekli olduğunu bir kez daha gösterdiğine işaret ederek, şunları kaydetti:

"Bizi yakından ilgilendirdiği için Avrupa ülkelerinin tamamıyla Amerika'daki gelişmeleri anbean takip ediyoruz. Covid-19 hastalarımızın veya onları hastalığı bulaşanların veya onlara bulaştıranların önemli bir kısmının Avrupa ve Amerika'ya seyahat geçmişlerinin olması, bu ülkelerin tedbirleri vaktinde almadığının işaretidir. Şayet işin başında, bizim gösterdiğimiz hassasiyeti bu ülkeler de sergilemiş olsaydı bugün hep birlikte çok daha iyi bir durumda olabilirdik."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, her şeye rağmen Türkiye'nin sağlıktan gıda ve temizlik malzemelerine kadar acil ihtiyaç duyulan konularda oldukça iyi bir yerde olduğunu belirterek, "Devlet, en çok da işte böyle günler için vardır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurumları ve imkanlarıyla 83 milyon vatandaşın istisnasız tamamının yanındadır. Milletimizin her bir ferdine, devletine olan güveni ile sergilediği birlik, beraberlik, dayanışma için şükranlarımı sunuyorum." diye konuştu.

Türk milletinin İstiklal Harbi döneminde Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün imzası ile yayınlanan Tekalif-i Milliye emirleri ile varını yoğunu bağımsızlığı için ortaya koymuş bir millet olduğunu belirten Erdoğan, bu vesileyle 10 başlık ve 55 maddeden oluşan bu emirleri özellikle hatırlatmak istediğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, şöyle devam etti:

1. Her il ve ilçede Tekalif-i Milliye Komisyonu kurulacaktır.
2. Her ev birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık hazırlayıp komisyonuna teslim edecektir.
3. Halkın ve tüccarın elinde bulunan dokuma ürünlerinin yüzde 40'ına bedeli sonradan ödenecek şekilde el konacaktır.
4. Gıda maddelerinin yüzde 40'ına bedeli sonradan ödenmek üzere el konacaktır.
5. Memleketteki tüm demirciler, dökümcüler, marangozlar, sanayi imalathaneleri, ordunun ihtiyaçları için çalışacaktır.
6. Halka ait taşıtlar her ay ordu için 100 kilometre taşıma yapacaktır.
7. Bütün sahipsiz mallara el konulacaktır.

8. Halkın elinde bulunan bütün cephane ve silahlar 3 gün içinde orduya teslim edilecektir.

9. Yakıt ve makine yedek parçalarının yüzde 40'ına el konulacaktır.

10. Bütün yük ve binek hayvanlarının yüzde 20'sine el konacaktır."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, burada görüldüğü gibi ülkenin bir tehditle karşılaştığında devlet ve milletin el ele vererek tüm imkanlarını seferber ettiğini söyledi.

Bugün de yaptıkları şeyin, bu olduğunu anlatan Erdoğan, "Devletimiz milleti ile el ele vererek ülkenin tüm imkanlarını, salgın döneminin yol açtığı sıkıntılar ve tehditlerle mücadele için harekete geçirmiştir. Her ne kadar bazı kafalar, bu dayanışma kültürünü kavramakta zorlanıyor olsa da hamdolsun milletimiz gerçekleri görmekte, üzerine düşenleri bihakkın yerine getirmektedir." ifadelerini kullandı.

Erdoğan, bu salgının üstesinden gelecek sadece imkana değil, aynı zamanda morale ve kararlılığa da sahip olduklarını vurgulayarak, şunları kaydetti:

"Karamsarlığa da rehavete de kapılmadan her türlü ihtimali göz önünde bulundurarak tedbirlerimizi adım adım alıyor, hayata geçiriyoruz. Vatandaşlarımızın her birinin temel ihtiyaç malzemelerine ulaşımı konusunda sıkıntıya düşmemesi için ne gerekiyorsa yapıyoruz. Alınan tedbirler özellikle bu sebeple çalışmaya ara veren işletmelerimizi istihdamı korumaları şartıyla kısa çalışma ödeneğinden, vergi ötelemesine ve krediye kadar her türlü araçla destekliyoruz."

"İstihdamın sürmesi en büyük kriter"

İstihdamın sürmesinin en büyük kriterleri olduğunu belirten Erdoğan, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bu şartla üretimine ara veren veya azaltan işletmelerimizdeki çalışanlarımızın ücretlerinin asgari ücreti geçmeyecek şekilde üçte ikisini devlet olarak biz öduyoruz. Bu ödemeleri de doğrudan çalışanlarımızın hesabına yatırmak suretiyle gerçekleştiriyoruz. Aldığımız tedbirlerle 2 milyondan fazla mükellefin muhtasar, KDV ve prim ödemelerini 6 ay erteledik, gelir vergisi mükellefi 2 milyona yakın vatandaşımız mücbir sebep hali kapsamına alınmıştır. Firmalara ve gerçek kişilere kredi ödemelerinin asgari 3 ay erteleyebilmeleri için finansman desteği sağlıyoruz."

Erdoğan, kamu bankalarının müşterilerine pek çok kolaylık ve destek sağladığını anlatarak, kredi geri ödemelerindeki süreyi de 90 günden 180 güne çıkararak takip sürülerini uzattıklarını söyledi.

İhracatçılara stok finansman desteği vererek üretimleri sürdürmelerini teşvik ettiklerini ifade eden Erdoğan, şöyle devam etti:

"Kredi Garanti Fonu'nun destek rakamını ve kapasitesini arttırdık. Belediyelerin salgınla mücadelesine destek vermek için vergi payı ödemelerinden yapılan kesintileri 3 ay süreyle kaldırarak bu kurumlarımıza 3 milyar liralık kaynak sağladık. Vergi, sigorta ve kredi geri ödemelerinde sağladığımız kolaylıklara bir yenisini daha ekliyoruz. KOSGEB geri ödeme desteklerinden faydalanan 136 bin işletmemize nisan, mayıs, haziran ayları itibarıyla yapacakları banka kredi ödemelerini de erteleme imkanı sağlıyoruz. Bu ertelemeyen kaynaklanacak maliyeti KOSGEB üstlenecektir. Emeklilerimizi hem en düşük maaşlarını 1500 liraya çıkartarak hem de ikramiye ödemelerini öne çekerek rahatlattık.

Yevmiyeyle çalışan, günlük kazancıyla hayatını sürdürmek zorunda olan veya hiçbir geliri olmayan vatandaşlara seslenen Erdoğan, "Valilik ve kaymakamlıklarımıza telefonla başvurarak durumunu anlatmanız veya elektronik devlet üzerinden başvurmanız halinde devletimiz sizlere de her türlü desteği verecektir. 'Biz bize yeteriz Türkiyem' sloganıyla başlattığımız kampanyamızda toplanan kaynak en başta sizler için kullanılacaktır. İhtiyacı olan hiçbir vatandaşımız devletinden yardım istemekten çekinmesin." ifadelerini kullandı.

Kampanyaya milletin gösterdiği teveccühün bu ülkenin temellerinin ne kadar sağlam olduğunu bir kez daha ispatladığını dile getiren Erdoğan, şunları kaydetti:

"Şu ana kadar kampanya hesaplarında toplanan meblağ yaklaşık 1 milyar 500 milyon lirayı buldu. Ayrıca 43 milyon lira da SMS olarak toplandı. İlaveten AK Parti Meclis Grubu hesabında da toplanan yaklaşık 5 milyon liralık meblağ da buraya aktarılacaktır. Banka, katılım şirketi veya SMS mesajı vasıtasıyla kampanyaya destek veren her bir vatandaşımıza, her bir kurumumuza teşekkür ediyorum. İş dünyamızı, sanat ve spor camiamızı, hayırseverlerimizi, destek vermek isteyen tüm vatandaşlarımızı sürmekte olan bu kampanyaya destek vermeye davet ediyorum."

"İnfaz düzenlemesi yarın TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanacak"

Salgınla mücadele için alınan her tedbiri hukuk devleti ilkesine uygun şekilde yürüttüklerini ifade eden Erdoğan, idari düzenlemeleri Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve bakanlıkların genelgeleriyle; yasal düzenlemeleri ise meclisle çalışarak kanun olarak hayata geçirdiklerini söyledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu çerçevede kabine toplantımızda ayrıntılı bir şekilde değerlendirdiğimiz kapsamlı bir yasa teklifini grubumuz vasıtasıyla yakında Meclisin takdirine sunacağız. Kamuoyunun yakından takip ettiği infaz düzenlemesi inşallah yarın TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanacaktır. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları'nın ikisinin de yapısında değişikliğe gidiyoruz. Gıda, tarım, orman ve hayvancılık ile sağlık ve sosyal politikalar kurulları oluşturuyoruz. Daha önce sağlık ile gıda aynı kurul, sosyal politikalar ise müstakil bir kurulu olarak çalışıyordu."

"Salgının ardından dünyada hiçbir şey eskisi gibi olmayacak"

"Rabb'imizin 'Sizin hayır bildiklerinizde şer, şer bildiklerinizde hayır olabilir.' diyerek tarif ettiği bir süreçten geçtiğimize inanıyorum." diyen Erdoğan, şöyle konuştu.

"Yaşadığımız koronavirüs salgınının ardından dünyada hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı açıkça görülüyor. Diğer ülkelerin ve insanların sırtından kendilerine sahte bir refah düzeni kuranların devri artık kapanıyor. Ekonominin sadece paradan, borsadan, faizden, spekülatif araçlardan ibaret bulunmadığı, aslolanın yeterli üretim ve adil dağılım olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Devlet ve vatandaşları arasındaki siyasi, ekonomik ve sosyal ilişkilerin yeniden tanımlanacağı bir döneme giriyoruz. Bu yeni dönemde tüm dünyada bizim 17 yıldır dilimizden düşürmediğimiz 'İnsanı yaşat ki devlet yaşasın ilkesi.' ilkesi her ülkede yönetim sisteminin merkezine yerleşecektir. Türkiye için bu dönem en az çok partili hayata geçtiğimiz, en az rahmetli (Turgut) Özal'ın reformları, en az AK Parti'nin demokrasi ve ekonomi atılımları kadar önemlidir. Eğitimden sağlığa, ulaşımdan sanayiye, tarımdan enerjiye kadar her alanda inşa edeceğimiz güçlü altyapının semeresini alacağımız bir devrin eşliğindeyiz. Önümüzdeki bu yeni süreçte siyasi ve ekonomik olarak çok daha güçlü bir konuma ulaşma imkanına sahibiz. Bunun için halihazırda yaşadığımız dönemi en kısa sürede ve en az hasarla geride bırakmamız gerekiyor."

"Asıl büyük mücadelemiz salgın sonrasında başlayacaktır."

Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan, Avrupa bölgesinde salgının artık zirve aşamasına geldiğini, yakında hissedilebilir bir gerilemenin başlayacağını ümit ettiğini söyledi.

"Tek başına bizim bu salgını bitirmemiz yetmiyor." diyen Erdoğan güçlü, insani ve ekonomik bağlarının olduğu bu coğrafyanın tamamında bu sorunun çözülmesi gerektiğini belirtti.

Erdoğan, "Şu ana kadar aldığımız tedbirler ve gerekirse alacağımız ilave önlemler, bütün bunlar sayesinde Avrupa ve dünya ile paralel şekilde inşallah bu salgının üstesinden geleceğiz. Asıl büyük mücadelemiz salgın sonrasında başlayacaktır."

Üretimi mutlaka sürdürme vurgusu yapmamızın sebebi budur. Çalışabilen her fabrikamız üretmeye devam edecektir." dedi.

Çiftçilerin ekilmemiş tek karış toprak bırakmayacağını ifade eden Erdoğan, şunları kaydetti:

"Hizmet sektörümüz hem içerideki hem dışarıdaki bağlantılarını canlı tutacaktır. Kurulan yeni dünyada en güçlü şekilde yerimizi almak için hep birlikte daha çok çalışacağız. Sadece salgın döneminin kayıplarını telafi etmekle kalmayacak, inşallah çok daha büyük bir hamleyi hep beraber gerçekleştireceğiz. Türkiye'nin 2023 hedeflerine ulaşmasının önündeki engeller adeta kendiliğinden kalkıyor. Üretimimizi, istihdamımızı, ihracatımızı, sanayimizi, ticaretimizi, altyapımızı hedeflerimize uygun şekilde daha da güçlendirmek için hızlı bir şekilde başlatacağız. Bu süreçte ülkemizdeki her bir vatandaşımızın emeğine, birikimine, kabiliyetine, cesaretine, çalışkanlığına, bilhassa da gençlerin enerjisine ve heyecanına ihtiyacımız olacak. İşçisinden işverenine, esnaf sanatkarından çiftçisine kadar mal ve hizmet üretiminde yer alan tüm kesimler bu yeni döneme şimdiden hazırlanmalıdır. Salgının önüne geçmek için evde kalarak geçirdiğimiz günlerde depoladığımız enerjiyi inşallah yeni dönemde daha çok çalışarak, daha çok üreterek değerlendireceğiz."

Erdoğan, Türkiye'nin istiklali ve istikbali için bugüne kadar nice zorlukların üstünden milletle beraber geldiklerini belirtti.

Allah'ın yardımıyla bu sıkıntılı günleri geride bırakarak, büyük ve güçlü Türkiye'nin inşasını yine milletle beraber tamamlayacaklarını dile getiren Erdoğan, "Sözlerime son vermeden önce koronavirüs salgınında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Sağlık çalışanlarımız, güvenlik görevlilerimiz, gıda ve temizlik sektörlerinde vazife yapanlar başta olmak üzere bu süreçte insanlarımıza destek olmak için canla başla hizmet veren herkese şükranlarımı sunuyorum. Rabb'im, yar ve yardımcımız olsun. Sizleri bir kez daha sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Kalın sağlıcakla." şeklinde konuştu.

İngiltere Başbakanı Johnson yoğun bakıma alındı

06 Nisan 2020

Yeni tip koronavirüs (Covid-19) tedavisi gören İngiltere Başbakanı Boris Johnson, yoğun bakıma alındı.

İngiltere Başbakanlık Ofisi 10 Numara'dan yapılan açıklamada, Johnson'ın devam eden koronavirüs belirtileri nedeniyle dün akşam Londra'daki St Thomas Hastanesine kaldırıldığı hatırlatıldı.

Johnson'ın dünden bu yana doktor gözetimi altında tutulduğu kaydedilen açıklamada, "Bu öğleden sonra Başbakan'ın durumu kötüleşti. Sağlık ekibinin tavsiyesi üzerine hastanedeki yoğun bakım ünitesine alındı." ifadesi yer aldı.

Başbakan'ın, Dışişleri Bakanı Dominic Raab'ın gerektiğinde kendi yerine vekalet etmesini istediği duyurulan açıklamada, Johnson'a mükemmel şekilde bakıldığı belirtildi.

27 Mart'ta testi pozitif çıkmıştı

Ateş ve öksürük belirtileri gösteren Johnson'ın 27 Mart'ta yapılan testi pozitif çıkmıştı.

O tarihten beri kendisini izole eden 55 yaşındaki Başbakan Johnson, 3 Nisan'da yayımladığı videoda, "Hala ateşim var ve bu nedenle hükümetin tavsiyesi uyarınca, bu belirti gidene kadar kendimi tecrit etmeyi sürdürmem gerekiyor." demişti.

Johnson'ın bu videosuyla 2 Nisan akşamı sağlık çalışanlarını alkışlaması sırasında çekilen görüntüsünde, hastalığın üzerinde yol açtığı etki dikkati çekmişti.

Oksijen tedavisi uygulandığı iddia edilmişti

Durumu düzelmeyen ve ateş ile öksürük gibi belirtileri devam eden Johnson, dün akşam hastaneye kaldırılmıştı.

İngiliz basınında, hastanede Johnson'a oksijen tedavisi uygulandığını, hala öksürük ve ateş görüldüğünü ve ne zaman taburcu edileceğinin bilinmediğini belirten haberler yer almıştı.

Başbakanlık ise gün içinde Johnson'ın hastanede rahat bir gece geçirdiğini, bir süre daha gözlem altında kalacağını ve bu sırada görevini sürdüreceğini duyurmuştu.

Alaattin AKTAŞ

07 Nisan 2020

İşsizlik gerçekleri

Korona krizi yüzünden işsizliğin nasıl arttığını ve giderek daha da nasıl artacağını yazarken kullandığımız veriler TÜİK'in resmi verileri. İsteyen TÜİK'in web sayfasını biraz incelerse bu verilere kolaylıkla ulaşabilir.

İşsizlik artışının abartıldığını söyleyenler kendilerine şu soruları sormalı:

- ✓ *Evinize temizliğe en son ne zaman gelen oldu?*
- ✓ *Berbere son olarak ne zaman gittiniz?*
- ✓ *Arkadaşlarınızla dışarıda en son ne zaman birlikte yemek yediniz?*
- ✓ *Türk kahvesini dışarıda son olarak ne zaman içtiniz?*

1- İşsiz sayısının ulaştığı düzeyi yazmak, bir maç sonucunu yazmaktan farklı değildir. Dile getirilenler sonuçta gerçek bir durumdur, ikisi de habercilik açısından değil suç, kabahat olarak bile nitelenemez. Tam tersine olan biteni yazmamak işini hafife almak ve okuyucuya saygısızlık etmektir. Ama birileri "Daha önce 4-0 yenilmiştik, şimdi 2-0 yenildik" diye teselli bulmaya çalışabilir; yine birileri işsiz milyonları görmeyip, göremeyip ekonomiyi borsa gibi, döviz gibi birkaç finansal göstereye indirgeyip onlardaki günlük iyileşmelerle avunarak işlerin iyi gittiğini yazabilir. Bu onların tercihidir.

2- Türkiye'de işsizliğin tırmanıyor olması elbette korona yüzündendir, zaten aksini söyleyen yok.

3- Ama işgücü piyasamızın sorunlu olduğu da bir gerçektir. Geçen yıl önemli bir istihdam kaybı yaşayan ve işsizliğin yüzde 13.7'ye tırmanmasına engel olamayan Türkiye, bir de korona darbesi yemiş ve işsizlik daha da tırmanmıştır.

4- Dün yazdığımız 1.4 milyon işsiz artışı yalnızca sokağa çıkması yasaklandığı için işe gidemeyenlerden kaynaklanan bir sayıdır. İşverenler çıkıp "Bu elemanlarımız sokağa çıkamadığı için işe gelemiyor, ama biz onların ücretlerini ödüyoruz" diyebiliyor mu, öyleyse sayısı hemen aşağı çekmeye hazırız. Ya da bu durumda olanlara dönük bir devlet katkısı varsa, yine aynı düzeltmeyi yaparız.

5- Son verilere göre 4.4 milyon olan işsiz sayısına bu 1.4 milyonun eklenmesiyle toplam işsiz sayısı 5.8 milyona ulaşmıştır ve bu sayıya göre işsizlik oranı yüzde 18'i bulmaktadır. Bu verileri biz derliyor değiliz; TÜİK'in web sayfasını açma zahmetine katlanan herkes bu verilere kolaylıkla ulaşabilir.

6- 1.4 milyonun yalnızca sokağa çıkamayanlar yüzünden oluşan işsizler olduğunu belirttik. İşsizliği artıran yalnızca bu durumdakiler değil. İşsizlik hem korona yüzünden kapatılan işyerlerinde çalışanlar, hem de talep düşmesi, üretimin aksaması gibi nedenlerle kapanan ya da üretimine ara veren işyerlerinde çalışanlar yüzünden artıyor.

7- Kapanan ya da ekonomik zorluklar yüzünden çalışma süresinde kısıntıya gitmek durumunda kalan işyerleri çalışanları için kısa çalışma ödeneği başvurusu yapabiliyor. Arkadaşım Hüseyin Gökçe gazetemizde dün yazdı. Bu ödenek için 70 bin işyeri bir milyon çalışanı için başvuruda bulundu. Bu demektir ki kapalı işyerlerinde en az bir milyon kişi işsiz kalmış durumda. En az dememizin nedeni de şu; bu ödenekten yararlanmanın daha önce belli süre sigortalı çalışmış olmak gibi belli koşulları var ve bu koşulları yerine getiremeyenlerin destek alması söz konusu değil. O yüzden işini kaybeden herkes bu olanaktan yararlanamıyor. Bir milyon kişi için bu nedenle en az diyoruz.

8- Koronanın yol açtığı ekonomik krizden dolayı kaç kişinin işini kaybettiğini ve kaybedeceğini tam olarak bilmek mümkün değil. Normal dönemlerde bile TÜİK'in açıkladığı işgücü istatistikleri sonuçta bir anket çalışması sayılır. Bire bir herkes sayılıyor değil ki... Şu anki işsizlikle ilgili de ancak tahmin yürütmek mümkün. Tahmin dayanaklarımızdan biri de İçişleri Bakanlığı'nın korona tedbirleri genelgesi kapsamında geçici süreyle faaliyetine ara verilen işyerleriyle ilgili açıklaması. Bakanlığın yaptığı açıklamada yaklaşık 150 bin işyerinin kapandığı belirtildi. Üstelik bu açıklama yapıldığında lokanta, berber ve kuaförlerle ilgili karar alınmamıştı. Lokantaların yalnızca dışarıya servis yapabilmesine olanak verecek şekilde çalışabilir olması da hiç kuşkusuz çok sayıda çalışanın bir süreliğine de olsa işini kaybetmesi sonucunu doğurdu. Belki şimdi sayı 200 bini buldu. Buna göre her işyerinde ortalama 10 kişinin çalıştığı varsayılrsa 2 milyon işsiz demektir.

9- Sokağa çıkamayanlar yüzünden 1.4 milyon artan işsize yaklaşık 2 milyon da kapalı işyerlerinden kaynaklanan işsizlik eklendiğinde ulaşılan sayı 3.4 milyonu buluyor.

10- Kaldı ki 18-19 yaş grubundaki istihdamda olan 721 bin gencin tümünün sokağa çıkmaya elverişli koşulları taşıdığını varsayıyoruz. Yani bu gençler ya devlet memuru olacak ya sigortalı çalıştığını belgeleyecek ya da tarım işçisi olduğuna ilişkin belge taşıyacak. Türkiye'de bu yaş grubunda çok sayıda sigortasız çalışan bulunduğuna

göre aslında 721 bin gencin bir kısmını daha işini kaybedenler sınıfına ayırmak gerek.

11- Turizm sektöründe sezonda yaklaşık 1 milyon 250 bin kişinin çalıştığı ifade ediliyor. Şu da biliniyor; tesisler hiç iş yapmasalar bile kabaca yüzde 10 eleman tutmak durumunda. Bu yıl sektör ölü bir sezon yaşayacağı için yaklaşık 1.1 milyon kişinin işsiz kalacağı tahmin ediliyor.

12- Dün de yazdık; hizmetler sektöründe çalışan sayısı 16 milyon kişi. Turizmdeki tıkanıklık doğrudan bir milyondan fazla kişiyi, dolaylı olarak da belki yüz binlerce kişiyi işsiz bırakacak. Dolayısıyla ağırlıkla hizmetler sektöründe olmak üzere 4 milyon kişinin işsiz kalması şaşırtıcı olmayacak.

13- Yaş sınırlaması yüzünden sokağa çıkamadığı için çalışamayanların sayısı 1.4 milyon kişi. İşini kaybetme olasılığı çok yüksek olanların sayısı 4 milyon kişi. Son verilere göre mevcut işsiz sayısı 4.4 milyon kişi. Yani koronanın yol açtığı ekonomik kriz kısa sürede sona ermezse, ki böyle bir beklenti yok, bir süre sonra yaklaşık 10 milyon işsizimiz olacak. Bu da çalışmak isteyen her üç kişiden birinin işsiz kalması demek.

14- Koronanın yol açtığı işsizlik sorunu elbette yalnızca Türkiye'yi etkilemiyor. Devletin işini kaybedenlere iş vermesi gerektiği gibi bir öneri de gündeme getiriliyor değil, böyle bir şey olamaz zaten. İstenen ve beklenen devletin adeta beş parasız kalan vatandaşının daha fazla yanında olması.

Ali Ekber YILDIRIM

07 Nisan 2020

Tarımda geciken önlemlerin faturası ağır olur

Dünya koronavirüs (COVID- 19) ile mücadele konusunda seferber oldu. Bir yandan virüsün bulaşması ve yayılması önlenmeye çalışılırken bir yandan da hastaların tedavisi için aşı, ilaç araştırmaları sürdürülüyor. Sağlık konusundaki çabalara eşzamanlı olarak gıda üretimi için de çok önemli çalışmalar yapılıyor.

Ülkeler öncelikle kendi yurttaşlarının gıda ihtiyacını karşılamak için tarımsal üretimin sürdürülmesi konusunda önemli destekler sağlıyor. Açıklanan destek paketlerinde tarım ve gıda sektörüne öncelik veriliyor. İngiltere'de olduğu gibi şehirde işsiz kalanlara kırsalda tarımsal üretime katılmaları isteniyor. Türkiye, sağlık konusunda çalışmaları sürdürürken tarım ve gıda konusunda ne yazık ki geç kalıyor. Atılan bazı adımlar var. Ancak sorunları çözecek, üretimin devamlılığını sağlayacak, üretimi planlayacak adımlar değil. Söylemde çok şey yapılıyor gibi gösterilse de uygulamada henüz gerekli adımlar atılmış değil. Tarımda yaşanan mevcut durumu ve neler yapılması gerektiğini şöyle özetleyebiliriz:

Tarımda kritik dönem

1- Tarım sektörü açısından çok kritik bir dönemden geçiyoruz. Bazı ürünler için ekim, dikim zamanı. Bazı ürünlerde ise hasat zamanı. Her ikisinin de zamanında yapılması gerekiyor. Yaşanacak herhangi bir gecikmenin üreticiye, tüketiciye ve ülke ekonomisine faturası ağır olur. Ekim, dikim konusunda bazı aksaklıklar olmasına rağmen üretici büyük fedakârlıklarla, kendi içerisindeki dayanışma ve imece ile tohumu, fideyi toprakla buluşturuyor. Hasat konusunda da henüz çok ağır, altından kalkılmayacak bir durum yok. Ancak, gecikme olursa, hasat edilecek ürüne alıcı çıkmazsa çok ağır sorunlar yaşanacağı söylenebilir.

2- Çiftçinin kafası çok karışık. Üretmek istiyor, ancak yaşanan belirsizlikler endişeleri artırıyor. En önemlisi üretim maliyetlerini doğrudan etkileyen mazot, gübre, ilaç, enerji, işçilik gibi girdilerin fiyatı artıyor. Hayvancılıkta temel girdilerden yemin fiyatı artıyor. Çünkü yem hammaddesi büyük oranda ithalatla karşılanıyor. Son iki haftada

ayçiçeği, soya, mısır ve türevlerinin fiyatı dünya piyasalarında da arttı. Üretim için düne göre daha çok paraya ihtiyaç var. Devlet tarafından elektrik, mazot gibi çiftçinin satın almakta en çok zorlandığı girdilerde fiyat indirimi, vergi alınmaması benzeri desteklere şiddetle ihtiyaç var.

Girdi desteği ve alım garantisi sağlanmalı

3- Üretim yapmak için çiftçi büyük bir riske giriyor. 'Bu kadar masraf yaparak ürettiğim ürünü satamazsam' endişesi yaşıyor. Çünkü bazı ürünlerde alıcı yok veya çok düşük fiyat veriliyor. Bugün üretici üretmezse nasıl geçineceğini, borçlarını nasıl ödeyeceğini düşünüyor. Bu nedenle üretip üretmeme konusunda kararsız ve kafası karışık. Bu kafa karışıklığının giderilmesi için girdilerin uygun fiyata sağlanması, üretilen ürünlere üretim garantisi verilmeli. Bu sözle değil uygulamaya geçilmesi gerekiyor. Ürünü tarlada olan ve satamayan çiftçinin ürün nasıl alınacak? Ödemesi nasıl yapılacak? Bunların tek tek açıklanması ve uygulanması gerekiyor.

4- Hasat konusunda da çiftçi endişeli. Adana'da Hatay'da soğan hasadı yapılıyor. Alıcı olmazsa soğan üreticinin elinde kalacak. İzmir Kemalpaşa'da kiraz hasadı bir kaç güne kadar başlayacak. Üretici, 'hasat yapsak bile alan olacak mı' endişesi yaşıyor. Kirazın önemli bölümü ihraç ediliyor. İhracatçı piyasaya girebilecek mi? Ürünü değerinde satın alacak mı korkusu var. Dalında kalsa çürüyecek. Bu nedenle sadece hasat etmek yetmiyor. Hasat edilen ürünün içerde veya dışarıda pazara ulaştırılması gerekiyor.

Tüketim alışkanlıkları değişiyor

5- Hububat ve bakliyat ürünleri ile ilgili hasatta çok önemli sorunların yaşanması beklenmiyor. Çünkü bu ürünlerde hasat daha mekanize. Makinalı hasat yaygın. Ayrıca Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) hububat ve bakliyat ürünlerinde fiyat açıklayarak alım yapıyor. Ancak, yaş meyve ve sebze de ekim, dikim ve hasat insan emeğine dayalı yapılıyor. Devlet bu ürünleri satın almıyor.

6- Tüketim alışkanlıkları zorunlu olarak değişiyor. Ev tüketimi artıyor. Restoranlar, oteller, turizm sektörüne yönelik alımlar adeta sıfırlanırken, süpermarketlere yönelik satışlarda artış var. Bu yeni sisteme uygun üretim ve dağıtım kanallarının oluşturulması gerekiyor.

7- Et, süt, balık başta olmak üzere bazı ürünlerde tüketim azalıyor. Bunun yerine kuru gıdalar, konserve gibi uzun süre dayanabilir, son tüketim tarihi daha uzun olan ürünlerin talebi artıyor. Buna uygun olarak turizm sektörüne, otel ve restoranlara, toplu tüketim yerlerine yönelik gıda temin edenler alımlarını azalttı. Örneğin süt alımları azaldı. Yetiştirici arz fazlası sütü ne yapacak? Bunun alınarak işlenmesi, süt

tozuna dönüştürülmesi gerekiyor. Et ve Süt Kurumu daha önce bunu yaptı. Şimdi yeniden sütü toplayıp toza çevirmesi gerekir.

Gıda imalatçılarına özel destek olmalı

8- En önemlisi üretimin planlanması gerekiyor. Bazı ürünlerde üretim fazlası olacak. Bunların nasıl değerlendirileceği şimdiden planlanmalı.

9- Tarımsal ürünleri hammadde olarak alıp işleyen gıda imalatçıları, sanayiciler fabrikalarını açık tutarak bu dönemde ürünleri işleyerek iç piyasaya veya ihracata sunuyor. Gıda işletmeleri için özel önlemler, destekler sağlanmalı. Fabrikada çalışanlara mutlaka kontroller yapılıyor. Ancak fabrikadan çıktıktan sonra sokağa çıkma yasağı olmadığı için işçiler salgına yakalanma riski ile karşı karşıya. Bir kişide pozitif vaka görülünce fabrika 14 gün kapatılıyor. Hem tarımsal ürün işleyemiyor hem gıda üretimi yapılamıyor. Gıda üretimine özel ve koruyucu önlem alınmalı. Sağlık, gıda ve benzeri bir kaç sektör dışında çalışmalar durdurulmalı ve sokağa çıkma yasağının kapsamı genişletilmeli.

Özetle, koronavirüsle mücadelede tarım ve gıda için kapsamlı, üretimi planlayarak sürdürecektir, tarladan sofraya gıda tedarik zincirindeki sorunları çözecek bir destek paketine ihtiyaç var. Geciken her önlemin faturası ağır olur.

Tohum desteği

Yazıyı tamamlarken Tarım ve Orman Bakanlığı'nın açıklaması geldi. Bakanlık, 21 ilde yazlık ekim yapılacak ürünler için yüzde 75 tohum desteği verileceğini açıkladı. Destek verilecek ürünler, buğday, arpa, kuru fasulye, mercimek, mısır, ayçiçeği ve çeltik olarak belirlendi. Desteklenecek tahmini tarım alanı 364 bin dekar. Hibe olarak verilecek tohum miktarı 6 bin 700 ton. Bu tohumdan elde edilecek tahmini üretim 80 bin ton. Proje kapsamında devlet 20 milyon lira harcayacak, karşılığında 220 milyon liralık üretim elde edilmesi planlanıyor. Boş tarım arazilerinin değerlendirilmesi adına olumlu bir adım olarak görülebilir. Ancak işin özüne inmek gerekiyor. Tohumu alan çiftçi ekim yapmak için mazot, gübre, ilaç kullanacak. Onlarda bir destek, indirim olmazsa bu desteğin tek başına bir anlamı olmaz. Çiftçiye de, dağıtılan tohumda yazık olur.

Abdulkadir Selvi

Uyuşturucu, çocuk istismarı ve kadına şiddete tahliye yolu açılıyor mu?

7 Nisan 2020

Tartışma, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in tweet'iyle başladı. Akşener'in "İnfaz indirimi yasasında kadına şiddet, çocuk istismarı gibi kanayan yaramız olan suçlar da var. Bu yanlışa ortak olmayın!" tweet'ine ilk itiraz, teklifin altında imzası olan AK Parti Afyon Milletvekili Ali Özkaya'dan geldi. Özkaya, "Bu yazdıklarınız doğru değil. Komisyon üyesi milletvekiliniz Sn. Ayhan Erel Bey'le görüşünüz, size izah edecektir. Kamuoyunu yanlış bilgilendirmeyin" diye karşılık verdi.

Peki tartışma bitti mi?

Akşener ile MHP'liler arasındaki tartışma başka alanlara taşmak suretiyle devam etti.

İşin gerçeğini öğrenmek için Adalet Komisyonu üyeleriyle görüştüm. İnfaz paketinin görüşüldüğü komisyon tutanaklarını inceledim. 498 sayfalık tutanağın 398'inci sayfasından başlamak üzere komisyondaki müzakerelere yer verilmiş. Komisyonda 1 saat süren bir müzakere gerçekleşmiş.

CHP'li Zeynel Emre, maddenin daha net anlaşılması için çaba göstermiş. İYİ Partili Ayhan Erel, başta bazı tereddütleri olduğunu ancak yapılan açıklamalardan sonra aydınlandıklarını belirtip teşekkür etmiş. Buna rağmen Meclis Genel Kurulu'nda bugün başlayacak olan görüşmelerde sanıyorum bu madde yine tartışma konusu olacak. Herhangi bir spekülasyona yer vermemek için bu maddenin çok daha net bir şekilde düzenlenmesine ihtiyaç duyulabilir.

KADINA ŞİDDET VE CİNSEL İSTİSMARA AF MI GELİYOR?

Eğer kadına şiddet ve cinsel istismara af gelirse hepimiz bu düzenlemenin karşısında yer alırız, başta Cumhurbaşkanı Erdoğan olmak üzere.

Çünkü Erdoğan'ın bu konuda ne kadar hassas olduğu biliniyor. Ayrıca onun döneminde kadına şiddet, cinsel istismar ve uyuşturucu suçlarının ceza oranları arttırıldı.

Çok sade ve net bir şekilde anlatmaya çalışacağım.

Bu tartışma nereden başladı?

AK Parti ve MHP milletvekilleri, iki ayaklı teklif verdiler.

1) Adalet Bakanlığı'nın açık cezaevlerindeki mahkûmlara iki kez izin hakkının koronavirüs dikkate alınarak üçe çıkarılması,

2) Kapalı cezaevinde olan ama açık cezaevine geçmesine 1 yıl kalan iyi halli mahkûmların ise talep etmelerini halinde açık cezaevine geçmelerine olanak tanınması.

Tartışma, teklifte yer alan "Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere" ibaresi üzerine patlak verdi.

Terör ve örgüt suçları hariçse o zaman diğerleri indirim kapsamında gibi bir mantık yürütüldü. Bu iş ciddi bir iş. Öyle mağazaların yaz ve kış indirimlerine benzemez. Bir virgölün bile binlerce insanın hayatını etkilediği bir düzenlemeden söz ediyoruz. Ceza hukuku hocası İzzet Özgenç bile, "Kasten adam öldürme, uyuşturucu, cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarı suçlarını işleyenler tahliye edilecekler" dedi.

İDDİALAR DOĞRU MU?

Bunun üzerine teklif sahibi olan AK Parti Afyon Milletvekili Ali Özkaya'ya sordum. "Asla doğru değil" dedi. Madde madde anlattı.

1- "Açık cezaevlerinde 75 bin hükümlü var. İnfaz indirimiyle 40-45 bini çıkıyor. Geriye kalan 30 bin mahkûma ise koronavirüs nedeniyle Adalet Bakanlığı tarafından üç kez olmak üzere izin verilecek. Açık cezaevleri boşalacak. Ancak açık cezaevlerinin iş yurtları, üretim atölyeleri ve üretim yaptıkları tarım işletmeleri var. Onların faaliyetlerini sürdürebilmesi ve kapalı cezaevlerinin rahatlaması için iyi halli olan ve açık cezaevine çıkmasına 1 yılı kalan mahkûmlardan talep edenleri alacağız."

İŞTE O MADDE

Buna bir itiraz yok. Kavganın koptuğu yer burası.

2- "Ceza İnfaz Kanunu 2005 yılında yürürlüğe girdiğinde uyuşturucu, cinsel suçlar ve çocuğa karşı istismar ve terör suçlarında infaz 3'te 2'ydi. 2004 yılında yaptığımız düzenlemede bunu 4'te 3'e yükselttik. Burada, 'Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere' ibaresini koymasaydık, o zaman 2014 öncesinde infazı 3'te 2 olduğu için yarı yarıya indirimden yararlanacaklardı. O nedenle bu hükmü koyduk."

3- "Çocuklarla ilgili suçlarda indirim gitmememizin bir nedeni de eğer onları yarı yarıya indirim kapsamına alsaydık, örgütler bu kez çocukları suça iteceklerdi. Böylece suça bulaşmış çocukların sayısı artacaktı."

GAZETECİLERİN DURUMU

İnfaz indirimiyle ilgili paketin her aşamasında cezaevindeki gazetecilerin ve aydınların durumunu gündeme getiriyorum. Muhalefetin önerilerini, iktidar cephesinin tutumunu yansıtmaya özen gösteriyorum. Unutulmasınlar istiyorum. Ben düşünce suçlularının, şiddete bulaşmamış olanların aftar yararlanmasını savunuyorum. Ama cezaevi şartlarının verdiği hassasiyetle olsa gerek, bazı meslektaşlarım, “Abdulkadir Selvi, benim suçum ne?” diye soruyor. Kimseyi suçlu ya da suçsuz diye ayırmak gibi bir görev yok. İsterim ki hiçbir meslektaşım cezaevinde olmasın. Ben infaz paketiyle ilgili gelişmeleri aktarmaya çalışıyorum. Bunun böyle bilinmesini isterim.

Esfender KORKMAZ

07 Nisan 2020

Dünya virüsü yenecektir. Ancak kriz sonrası herkesin merak ettiği iki soru var; **Birisi ekonomide hızlı canlanma olur mu? İkincisi kriz otokrasiyi tırmandıracak mı?**

Kriz öncesi zaten Dünya da küreselleşmenin pili bitmeye başlamıştı. Yapısal dengeler bozulmuştu. Konjonktür iniş yönünde idi.

Konjonktür ekonominin içinde bulunduğu son durumu, sonucu ifade eder. Konjonktürel dalgalanma ise ekonomide büyüme ve daralma dönemlerinin dönüşümlü olarak yaşanmasını ifade eder.

Dünyada ve ülkelerde uygulanan iktisat politikalarının bir zaman sonra dinamizmi bitiyor. Siyasi iktidarlar popülizme sapıyor. Spekülatörler piyasa düzenini bozuyor. Sektörel dengeler bozuluyor. İniş başlıyor.

İkinci Dünya Savaşı sonrası Keynesgil genişletici politikalar ile dünya ekonomisi bir genişleme yaşadı. Sonrasında 1970 petrol krizi ile daralmaya başladı. Küreselleşme süreci başladı. Bu süreçte Dünya ticaret hacmi hızlı yükseldi ve ortalama büyüme oranları arttı. 2018 ve sonrasında ortalama büyüme oranları ve global ticaret hacmi düşmeye başladı. Eksi olmadı. Ancak araya kriz girmeseydi, eksi olacaktı. Yani daralma başlayacaktı. Virüs dip yaptırdı.

Virüs iniş dönemini hızlandırdı. Çıkış ta hızlı olacaktır. Zira, üretici ve tüketici az zamanda hem gelir hem de servet kaybetti. Bu kaybın telafisi için iktisadi ajanlar, üretici tüketici daha fazla gayret gösterecektir.

Dipten daha hızlı bir çıkış olacaktır

Otokrasi konusunda ise kafa karışıklığı var. Korkulan sağlık konusunda devlet kişileri digital kayıt altında tutarsa, kişi bilgileri otokrasi için kullanılabilir. Bu bakış açısı yanlıştır, çünkü devletle siyasi iktidarı aynı organizasyon olarak görüyor. Normal olarak demokrasilerde devletin herkes hakkında bilgi sahibi olması iyidir. Zira bu bilgi kamu hizmetlerinin nasıl dağılacığı hakkında yol gösterir. Önemli olan devletin kurumsallaşmış olmasıdır.

Söz gelimi ABD'de eğer kurumsal devlet yapısı olmasaydı, Trump'ı engellemek imkanı olmazdı. Bağımsız mahkemeler, bağımsız yargıçlar, parlamento ve bizzat devlette yasalarla oluşmuş bürokrasi, Pantegon, her yanışında Trump'ı engelliyor.

Halkın laiklik ve demokrasi bilinci zayıf olan gelişmekte olan ülkelerde diktatör eğilimli siyasiler her zaman devleti zayıflatıp ele geçirmek ve kendi güçlerini uygulamaya koymak istemişlerdir. Türkiye, FETÖ terörünün devleti nerdeyse tamamen ele geçirmiş olmasının temelinde aynı anlayış vardır.

Güçlü devlet halkını iyi tanır, sağlık açısından da daha hızlı önlem alır. Bunun için önce halkın kendi organizasyonu olan devlet yönetimini siyasilere geçici olarak verdiğinin bilincinde olması gerekir. Halk devleti değil de diktatörü baba olarak görürse, kötü niyetli her fani diktatör olmak ister.

Kriz sonrasında insanlar daha hızlı ve daha etkili, sağlık ve kamu hizmetleri isteyecektir. Bu hizmetlerinde ancak kurumsal devletler tarafından daha etkili olarak yapılabileceği anlaşıldı.

Çin farklı örnektir. Ancak Çin'de başlangıçta tek parti olan Çin komünist partisi yanlışlar yaptı. Bu yanlışları telafi etmek içinde halkı çok sıktı.

Kriz nedeni ile Dünya kamuoyu, kamu hizmetlerinin ne kadar önemli olduğunu anladı. Bu nedenle kriz sonrası popülizme taviz vermez. Demokrasi öne çıkar. Despot rejimler değişir.

Ibrahim Kahveci

Neo-liberaller...

Klasik iktisadın modern versiyonu olarak da ifade edilir. 1929 ekonomik buhranı sonrası başlayan devletçilik politikaları, 80'lerde artık içinden çıkılmaz hal almıştı.

Klasik iktisadın temel kuralı olan "piyasaların kendi dengesini sağlama" görüşü devlet müdahaleleri ile adeta kontrollü piyasa modeline dönmüştü. 80'lere geldiğimizde nerede ise piyasa kavramı bile ortadan kalmış durumdaydı.

Devlet kumaş örüyor, takım elbise dikiyor hatta marketçilik bile yapıyordu.

Devleti yeniden küçültmek gerekiyordu. Ve aynı zamanda da özel sektörü güçlendirmek zaruri hale gelmişti.

Arz yönlü iktisat ile bu yola çıkıldı.

Bu politikanın öncüsü ABD'de Ronald Reagan ve İngiltere'de ise Margaret Thatcher olmuştu. O nedenle her iki liderden dolayı Reaganizm ve Thatcherizm olarak da isimlendirilmiştir. Yeni ekonomi politikalarının bazı özelliklerini aktaralım.

Devleti küçültmek için devletin harcamalarını kısmak gerekiyor. Bu nedenle ilk başta devleti ekonominin içinden çekmek için kamu mallarının satışı yapılmalıydı. Özelleştirme furyası işte buradan geldi.

İkinci nokta ise özel sektördü. Özel sektörün, yani sermayenin güçlendirilmesi gerekiyordu. Bunun için ilk başta vergi indirimleri akıllara geldi. Kurumlar vergisi bu yolda indirildi. Ayrıca özel sektörün önünün açılması için teşviklerin verilmesi gerekti ve sayısız teşvik icat edildi.

Özel sektör sadece vergi indirimleri ve teşviklerle desteklenemezdi. Onlara ayrıca çevresel şartlar gibi kolaylıklarda sağlanmalıydı. Hatta ucuz işçilik ve esnek istihdam gibi kavramlar da bu yolda belirlendi.

İşin temel mantığı şuydu: İşvereni-sermayeyi destekle ki, onlar yatırım yapsın ve istihdam sağlansın oldu.

Neo-liberalizm ve/veya arz yönlü iktisat ile GSYH'lar arttı ama ücretler düştü.

Sermayedar yoluna devam ederken, işsizlik oranı azalmasına rağmen fakirlik oranı tam tersine yükseliş yaşadı.

Kamusal mal tanımını rayından çıkararak sağlık gibi en temel kamusal hizmetler bile aşırı yüksek fiyatlara özelleşti.

Tüketimin sağlanması için gelir kaybının telafisi olarak ise borçlanma politikaları geliştirildi. Eksik değer borçlanma ile kapatılmak istendi. Borçlanma politikalarının sürmesi de finansallaşma ile sağlandı.

Karşılıksız değerler üzerinden çığ gibi büyüyen finansal varlıklar ve borçlar böyle oluştu.

Burada şu kısa sürede aklıma gelmeyecek çok sayıda daha neo-liberal politika örneği ve olumsuz sonuçları yaşandı.

Ben bu durumu uçtan uca gitme olarak ifade ediyordum: 29 buhranı maliye politikası ile aşıldı ama sonrasında devletçilik çok uç noktalara kadar taşınmıştı. Şimdi de tam tersine neo-liberal politikalar ile arz iktisadında sermayecilik uç noktalara taşındı.

Hatta şu çok ciddi iddiayı bile söylemeden edemeyeceğim: Batı demokrasileri içindeki mevcut sermayeci bakış kovid 19 kapıya gelmesine rağmen gereken önlemlerde gecikmiştir. Önlemlerin gecikmesinde "parasal" korkular hep daha önde yer aldı. Aman turizm ne olur, aman işletmeler ne olur gibi kaygılar bugün 50 bine yakın insanın can kaybına yol açmıştır. Sermaye kaybı korkusu can kaybını tetiklemiştir.

Şimdi ne konuşuyoruz?
Neo-liberalizm bitmiştir!

Bunu da en çok sermayeci politikalar izleyen liderler söylüyor. Kamusal malları dahi özelleştirenler, sermayeye hayatlarında görmedikleri garantileri verenler, serveti büyüklerin ellerinde toplananlar bunu söylüyor. Ülkemizde de aslında neo-liberal ve sosyal politika çatışması yaşanıyor. Mesela en temel sağlık gereksinimi olan maske konusu belediyelerin girişimi ile kamusal mal haline gelebildi.

Ama yan tarafında müteahhitlere yaptırılmış olan Hazine garantili devasa Şehir Hastaneleri duruyor. Hazine garantili müteahhit yolları boş olsa da paralarını alıyor, kimse uçmasa da havalimanı garantileri Hazededen ödenmeye devam ediliyor.

Ama hepsinden ötesi şu: Toplumsal yardımlaşma uğruna başlatılan yardım kampanyası tek elde toplanıyor, kamudan kurumsal ve kişisel ödeme tarifeleri ortaya çıkıyor. Buna rağmen zor dönemlerde başvurulmuş servet vergisinin adı bile geçmiyor.

Ülkemizde gelir dağılımına bakıldığında tablo aslında her şeyi gösteriyor:

En zengin yüzde 5 hızla zenginleşmeye devam ediyor.

En alt yüzde 45 ise durumunu sosyal yardımlarla görece iyileştiriyor.

Ama ülkenin ve sistemin kilidi olan orta sınıf erimeye ve kan kaybetmeye devam ediyor.

Sistemin seçmeni ve parası garantiye alınırken, sorgulayıcı orta sınıfı ise eritiliyor.

Acaba bu sistemin adı nedir? Bu politikaya ne denir?

07 Nisan 2020, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

İngiliz demokrasısından almamız gereken dersler var...

Ölümlerle biten vakalarda bu hafta artış olmadığı için, ABD Başkanı Donald Trump, "**Nihayet tünelin ucunda ışık görüldü**" demiş.

Aslında bu tür durumlarda hep tartışılır... "**Tünelin ucunda görülen ışık güneş ışığı mıdır yoksa karşıdan gelen bir trenin ışığı mıdır bu?**"

Dünya Savaşı gibi

Ülke yönetimindeyseniz elbet topluma

iyimserlik aşlamak zorundasınızdır. Önceki gün İngiliz televizyonunda Kraliçe Elizabeth konuşurken "**Bundan önce 14 yaşındayken 1940'da**

sizlere hitap etmişim" diye 2'nci Dünya Savaşı'nın başladığı günleri hatırlatmıştı. O zaman da Alman bombalarından kaçırılmak için, İngiliz çocuklar ailelerinden ayrılıp, gemilerle Kanada'ya götürülüyorlardı.

Önce birlik

1940'da daha sadece bir prensesken halka hitap ettiği günleri hatırlatan Kraliçe, koronavirüs salgınına da, dolayısıyla bir yeni dünya savaşına benzetiyordu. "**Eğer birliğimizi korursak her türlü zorluğun üstesinden geliriz**" diyerek de, İngiliz halkına moral veriyordu.

Yeni gelen başkan

Aynı şeyleri Cumhurbaşkanı Erdoğan da söylemiyor mu? "**Birlik olursak yenemeyeceğimiz zorluk yoktur**" cümlesini defalarca duymadık mı Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan? Ama bu cümle bizde muhalif olanları öfkeliyor. İngiltere'de ise muhalefet de krizli günlerde iktidarla aynı şeyleri söylüyor. Mesela geçen hafta İngiliz İşçi Partisi delegeleri, Jeremy Corbyn'in yerine yeni bir genel başkan seçtiler. Ve yeni Genel Başkan Keir Starmer'in ilk işi Başbakan Boris Johnson'u

arayıp, koronavirüs salgınına karşı destek mesajı vermek oldu. Ertesi gün de Johnson koronavirüs hastalığından iyileşmediği için hastaneye kaldırılmadı mı? Dikkat ettim... Muhalefetten hiç kimse, "**Madem hastasın, o zaman istifa et demedi**" Boris Johnson'a...

Moralimizi yüksek tutalım

Neyse... Tünelin ucundaki güneş ışığı ya da tren olabilir. Ama kesinlikle bu günler geçecek... Bizlere de evden çıkmayıp, moralimizi yüksek tutmak düşüyor.

Bir düzeltme

Önceki gün bana da gelen bir mesaja bakıp Cem Boyner'in koronavirüs hastalığına tutulup, kendi kendini tedavi ettiğini yazmıştım. Cem Boyner yayınladığı bir duyuru ile hasta olmadığını ve uydurma bir mesajla bu yalanın yayıldığını duyurdu. Sevgili Cem Boyner'in sağlık haberi tabii ki beni de sevindirdi. Gerçeği ben de duyuruyorum.